

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 31 IM. JANA KOCHANOWSKIEGO W BIELSKU-BIAŁEJ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego to ogół działań podejmowanych przez Szkołę Podstawową nr 31 im. Jana Kochanowskiego w celu przygotowania młodzieży do planowania kariery edukacyjno-zawodowej. Określa cel, zadania do realizacji, oczekiwane efekty i metody pracy. Odbiorcami są uczniowie, rodzice i nauczyciele.

PRZEPISY PRAWA POLSKIEGO I UNIJNEGO DOTYCZĄCE DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 Prawo Oświatowe (Dz. U z 2017 r. poz. 59 i 949).
2. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r . - Karta Nauczyciela (tekst ujednolicony (Dz. U. z 2018 r. poz. 967).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r.w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli(Dz. U. poz. 649 oraz z 2018 r. poz. 691 ze zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół(Dz. U. poz. 703).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach(Dz. U. poz. 1591 oraz z 2018 r. poz. 1647).
6. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej(Dz.U. 2018 poz. 1679).
7. Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej.
8. Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 Maja 2004- 9286/04 to najważniejszy do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego. „Wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019 poz. 325).

CEL GŁÓWNY

Głównym celem WSDZ jest przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu. Jest on związany z koniecznością kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności i dyspozycji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczniowie:

1. Poznają własne predyspozycje zawodowe, zainteresowania, uzdolnienia, umiejętności.
2. Rozwijają umiejętności pracy zespołowej, przełamują bariery środowiskowe oraz kształtują właściwe relacje społeczne.
3. Potrafią określić swoje mocne strony, są świadomi swoich ograniczeń.
4. Są zmotywowani do podjęcia wysiłku przy podejmowaniu decyzji w zaplanowaniu swojej przyszłości zawodowej.
5. Znają czynniki trafnego wyboru zawodu.
6. Mają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy.
7. Znają system kształcenia oraz ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych.
8. Znają warunki i harmonogram rekrutacji do szkół ponadpodstawowych.
9. Wybierają zawód i szkołę po dokonaniu analizy własnych możliwości psychofizycznych z wymaganiami szkoły i zawodu.
10. Znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru zawodu.
11. Znają źródła informacji edukacyjnej i zawodowej.

Rodzice:

1. Są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli doradców dla swoich dzieci.
2. Znają czynniki wyboru szkoły i zawodu, wspomagają dzieci w procesie podejmowania decyzji zawodowych i edukacyjnych.
3. Znają aktualną i pełną ofertę edukacyjną na różnych jego poziomach.
4. Wiedzą, gdzie szukać pomocy dla dzieci z problemami zdrowotnymi, emocjonalnymi, decyzyjnymi, intelektualnymi, rodzinnymi itp..

Nauczyciele:

1. Potrafią diagnozować potrzeby zawodowe uczniów.
2. Rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje uczniów.
3. Wspierają uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.
4. Realizują działania z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika.
5. Wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do doradcy zawodowego.

FORMY PRACY DORADCZEJ

Działania kierowane do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów, świat zawodów i rynek pracy, rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów – np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- umożliwianie udziału w targach edukacyjnych;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających poruszanie się po rynku pracy i rynku edukacyjnym, planowanie własnej działalności i samopoznanie;
- rozwijanie talentów, zainteresowań, zdolności, predyspozycji uczniów i motywowanie do podjęcia określonych działań (prowadzenie kółek dla uczniów);
- rozwijanie kompetencji społecznych (warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, współdziałania w grupie i radzenia sobie ze stresem);
- organizowanie wycieczek lub spotkań z przedstawicielami różnych zawodów, którzy osiągnęli sukces zawodowy (promowanie dobrych wzorców).

Działania kierowane do nauczycieli

- umożliwianie zainteresowanym osobom udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego;
- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą.

Działania kierowane do rodziców

- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: stronę www szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik);
- udzielanie rodzicom uczniów informacji o zasobach dziecka i możliwościach ich rozwijania;

- wspieranie uczniów i ich rodziców w procesie podejmowania decyzji o wyborze szkoły/zawodu, udzielanie informacji lub kierowanie do specjalistów.

Doradztwo zawodowe dla uczniów jest realizowane

- podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym, które są prowadzone przez doradcę zawodowego w wymiarze wynikającym z ramowych planów nauczania;
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole lub poza nią;

prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli).

METODY PRACY

W pracy doradczej wykorzystuje się aktywizujące metody pracy, tj.:

- metody problemowe – burza mózgów, dyskusja,
- metoda dramy – inscenizacje i odgrywanie ról,
- metody testowe – kwestionariusze, ankiety, testy,
- metody audiowizualne – filmy edukacyjne, zasoby Internetu, programy multimedialne, prezentacje multimedialne,
- treningi umiejętności społecznych, miniwykłady, pogadanki.

REALIZATORZY DZIAŁAŃ

W realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy).

Dyrektor

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym polegające na planowaniu i przeprowadzaniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

Doradca zawodowy

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;

- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego i zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- koordynuje działalność informacyjno-doradczą prowadzoną przez szkołę (gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia);
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Pedagog

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włącza treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracuje z wychowawcami klas w ramach realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włącza się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy pedagoga);
- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel –bibliotekarz

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI

W ramach realizacji zadań wynikających z WSDZ szkoła, w zależności od potrzeb, współpracuje z instytucjami wspierającymi, tj.:

- kuratorium oświaty,
- urzędem pracy,
- centrum informacji i planowania kariery zawodowej,
- poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
- doradcami metodycznymi w zakresie doradztwa zawodowego,
- komendą OHP oraz innymi.

OCZEKIWANE EFEKTY

- kształtowanie aktywności zawodowej uczniów,
- pomoc rodzicom w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci,
- dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli i rodziców,
- świadome, trafniejsze decyzje edukacyjno-zawodowe uczniów,
- mniej niepowodzeń szkolnych.

MONITOROWANIE I EWALUACJA

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego oraz Program Realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego są monitorowane. Za monitoring odpowiada doradca zawodowy. Ewaluacja służy ocenie skuteczności funkcjonowania WSDZ.

Ewaluacja skuteczności zaplanowanych działań nastąpi poprzez zebranie:

- informacji zwrotnych od uczniów i rodziców na temat form oraz treści przekazywanych w programie.
- obserwacji własnej i informacji realizatorów z prowadzonych planowych działań.

PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU ORIENTACJI I PORADNICTWA ZAWODOWEGO

Poradnictwo zawodowe

Długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces (Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy).

Orientacja zawodowa

Działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły (K. Lelińska).

Doradztwo zawodowe

Świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji (K. Lelińska).

Doradca zawodowy

Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami

i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej (Klasyfikacja Zawodów i Specjalności).

Informacja zawodowa

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały

przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji (K. Lelińska).

Informacja edukacyjna

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem (G. Sołtyśńska).